

Eletar yay étiar yo Pool ahič me bugaa Korent

Waf waw wabaj me n'eletar yauye

Pool nailene jangu yay yaa Korent ni bújaorol búutten. Esúh yay yaa Korent ece yom ni súsuh sasu saa mof mamu maa Geres safaj me ni sibaje hámma, dó pe mala úsih yo waamme úuba. Umigel gammenje ni ƿop bugan galeleh ubugi ró. Gammene ni bugaa ró Korent buronjil buronj bom bal ekan galego.

Gannay gaugu, bugaa Korent nihi gulagen baþinorer ni bulago bánoban sáþullo. Gammenje ni bugaa jangu yay yaa bo bugan guomene bugaa bice n'ulago wauwu balama gúbbañul gúni ejangara. Ejangaraay bugaa Korent gubaje gajahali mala suoren sammenje sayae ni mukanay mamu ni ƿop ni gailoil bújonjor wawu ulago. Pool nahihič eletar yauye étiar yauye bi ébalil.

Wafañ me n'ubaje hámma, wo uomme firim fafu favarei me, faamme : Kirista (dóemme an ahu o Aláemit aboñulo me) nabbañiban n'ekurua. **Firim fafu malillo arafuhow müjuut mujoh fo** (1 Korent 1.18 bi 2.15). Bugan bugagu bugo Yésu Kirista aboñ me bugo pe uroka gom bugal Aláemit bugo nihi gurok tiñ tanur (1 Korent 3).

Ebaj gajow gagu gal ajangara, mbiban mat'uronj buronj baçole, yo jangu yay eotut eruhen yo (1 Korent 5 bi 6). Pool nábale may suoren sasu so bugaa Korent guroren me mala búyabo (1 Korent 7), ter mala gailoil bújoñor mukanay mamu maa wawu ulago (1 Korent 8 bi 10). Ni gurim gaugu þe, Pool umu n'elaw ejangaraay aagil gúkanum bugagu ban ni gulip maaroil. Nagiten þop **bu ejangaraay gulet me ni fujoh fánofan.** Ujógum ni 1 Korent 11.17 bi 14.40, Pool nalolob mala **eroj ni fuomunor fal ejangara.** Gábboli guote gúcibben buroj babu baa fuomunor fafu fal ejangaraay (1 Korent 13).

1 Korent 15 eosenolal búoh Aláemit naileyilen Yésu n'eçet yay, ban funah fice, **bugan bugagu gaçet me þan may guilo.** Eno me ejangaraay gúinene firim faufu, buroñil ni gáinenil þan sibaj nafa.

Basaf babu baa Pool

¹ Injé Pool, o Aláemit açob me íni aþotora ala Yésu Kirista, ni þop atiolal Sosuten, ² wóli jihiçeuł eletar yauye bi ni jangu Aláemit yaamme baubu Korent, bi ni buru bugan bugagu gaçobi bo me bi eroj mala Aláemit, ban n'gúni bugola mala gáinenil ni Yésu Kirista, ti þop bugagu þe gavoge me tánatan ni mof gajow gagu gal Ataw Yésu Kirista, aamme Ataw ahu ala bugo ni wolal þe.

³ Mbi Payolal Aláemit ni Ataw Yésu Kirista gúsonienul ban ni gusenul gásumay !

*Pool o n'esal Aláemit mala úji waw wo nasene
me*

⁴ Nánonan ínje umu n'esalen Aláemit molul mala gáji gagu go násenumul me ni Yésu Kirista.

⁵ Maagen mamu, gajogorul ni Kirista gukanulkan n'jisnumet n'úji waw poowo, fánum úji waw pe wal elob ni waa gaffas. ⁶ Bagitener babu baya me ni Kirista buru jujohbojoh liñ tir, ⁷ iki bajut gáji gace gal Aláemit go jibajut, buru n'enah yay funah fafu fo Ataolal Yésu Kirista ajae me érañul.

⁸ Aêila ajae me esenul sembe sasu sal ejoh liñ tir bi funah fúsola ; mamu, no funah fafu fal éjoul yay yola fujae me eçigul, an mát'áju ategul elob yánoyan yaa gatil go buru jikane. ⁹ Jiffas búoh Aláemit fañaol, açobul me bi eroñ ni gajogor n'Añolol Yésu Kirista aamme Ataolal, nakanekan wo nalobe me.

Búfaculor babu bal ejangaraay bugaa Korent

¹⁰ Gutiom, ínje umu n'elaul ni gajow gal Ataw Yésu Kirista iegul : jijamor, jambi búfaculor bubaj n'etulul ; jujogor liñ, jibaj biinum banur, ban pop jibaj gapinor ganur ! ¹¹ Maagen, gutiom, baje bugan bugaa fiil fafu faa Kuloe gakelo gugitenom búoh gajamor gulet ni buru. ¹² Wo nimaj me elobul uwe : guce ni buru nihi guoh : « Injé ni Pool nibbañe », bugagu n'guoh : « Injé ni Apolos », bugaguil n'guoh : « Injé ni Pier », guce mul n'guoh : « Injé ni Kirista nibbañe. » ¹³ Jíinene piañ búoh Kirista an nájue agaborol ? Pool piañ açele n'ekurua yay molul ? Ni gajow gaa Pool jiyabe gábatise ?

¹⁴ Nisale Aláemit min íbatiseut me ánoan ni buru iki fádo Kirispus ni Gaiyus. ¹⁵ Mamu,

an ni buru mât'áju aah o ni gajaom nábatisei.
16 (Ey hetanj... maagen níbatisee þop filf afu fal Estefanas, bare þúrto fiçila, íinenut ter níbatisee ace mul itajen.) **17** Let bi gábatise bugan Kirista aboñom, bare til bi egiten Firim afu Fásum me ; dó þe ínje m'banjarut gurim gaa malillo mal arafuhow, mamu jambi eçet yay yaa Kirista n'ekurua éni eçet yaa bamotonj.

*Yésu Kirista o aamme sembe sasu ni malillo
mamu sal Aláemit*

18 Maagen mamu, gavare eçet yay yaa Kirista n'ekurua, ni bugagu gaamme n'ejow bi ellim kakan batey ni fuhow ; bare ni wolal jaamme ni bulago babu baa gaþah, gugitengiten sembe sasu sal Aláemit. **19** Ni Bahičer babu Aláemit naage : « Malillo mamu maa bugan bugagu galillo me, þan ihajen mo, mujah mamu maa bugan bugagu gajah me, þan inemen mo*. » **20** Ñer wa bugan bugagu galillo me gújue gutajen gulob ? Upájula gurim Aláemit bugagu ni ucejoraaw bugaa jama wa gújue gulob ? Leti Aláemit nagitengiten búoh malillo mamu maa mof me kakan batey ni fuhow ? **21** Maagen mamu, arafuhow ni malillool þoomo najuge wo Aláemit akan me, bare ájuut affasol. Yo eçile Aláemit naah anjar gurim gaugu gal eçet yay yaa Yésu n'ekurua go wóli jivaree me min aþagen bugagu gáinen me, ban mof mamu, mo, ni mujoh go batey ni fuhow. **22** Esúif yay ugitenum wajahaliene gurorene, ban galet me Esúif†, bugo, malillo gulipe. **23** Wóli til Kirista

* **1:19** 1.19 Juluj Esai 29.14 † **1:22** 1.22 galet me Esúif : ni gugerekay guoge egerek yay.

abbaŋi me n'ekurua yay jivaree, ban n'Esúif yay kakan waf wasunenie ; bugan bugagu galet me Esúif, ni bugo, kakan batey ni fuhow. ²⁴ Bare ni bugo Aláemit aćob me, ásuif-ó, alet me ásuif-ó, Kirista o aamme sembe sasu ni malillo mamu sal Aláemit. ²⁵ Ey, waf waw wal Aláemit, wo bugan bugagu gujoge me batey ni fuhow, ufafan̄ malillo mamu mal arafuhow ; wo gujoge me gabajut sembe gal Aláemit ufafan̄ fúf sembe sasu sal arafuhow.

²⁶ Gutiom, julujoro paa joon, buru bugo Aláemit aćob me : ni bujugum bal arafuhow, menjut ni buru bugan galilloe, menjut ni buru bugan gabaje sembe, menjut pɔp ni buru bugan búgamah. ²⁷ Bare til, bugan bugagu bugo mof mamu mujoh me utea ni guhow, Aláemit bugo naćobe bi esuen galillo me ni mof ; naćobe gabajut me sembe bi esuen bugagu gabaj me sembe ; ²⁸ naćobe bugan bugagu gabajut me nafa, bugo mof mamu mućotihene me, galet me wáfowaf, bi ékerul bugagu bugo mujoge me bugan búgamah : ²⁹ mamu arafuhow ánoan mát'áju amandor bújoñor Aláemit. ³⁰ Aláemit nakan-ulkan n'jujogor ni Yésu Kirista, ban nakane min Yésu faŋaol áni malillo mamu mololal : aćila Kirista akane min Aláemit ajogolal bugan gaćole, o aćilolal nuroŋal bi mala Aláemit, ban o pɔp aalorolal ni gatil gagu. ³¹ Mamu, wo Bahiêr babu bulob me n'ukano, baah me : « An aman̄ me fumandor, amandor mala wo Ataw akan me‡. »

‡ 1:31 1.31 Juluj Séremi 9.23

2

*Pool o n'gavare mala Kirista abbaŋi me
n'ekurua yay*

¹ Gutiom, no nijoulo me íkiil itogul, injarut balober bice bagole ter malillo mice majahaliene min ivareul maagen mamu makop me mal Aláemit ; ² waf wanur pat nimanjene jiffas, Yésu Kirista, Yésu Kirista ahu a  et me n'ekurua yay.
³ Yo e  il me niilo b  ujonjorul ni g  aniom gal an abajut sembe, ni g  oholi ni etelen d   y  mah.
⁴ Gurimom ni baligenerom so sibajorut wáfowaf ni gurim gaa malillo arafuhow, bare d  ru sembe sasu saa Biinum Banabe sira  ulo mee   anno ca bi ekanul n'j  inen gurimom. ⁵ Mamu, g  ainenul mati g  uhago ni malillo arafuhow, bare til ni sembe sasu sal Aláemit.

Malillo mamu mal Aláemit

⁶ Maagen d  ru gurim gaa malillo w  li jivaree mee bugan bugagu gabbah me ni g  inen gagu, bare malillo maumu milet maa mof me, milet p  op maa sembe sasu saarat me saogen me mof maumu, sajae me ebil sinemo. ⁷ W  li til malillo Aláemit majureruti me makop me, mo jivaree mee bugan bugagu. Balama   tul mof mamu, Aláemit ni malillool o ba  ier bo min aki  e bu na  ae me ekanolal nuyabal fugab ni gasalol. ⁸ Bajut sice ni sembe sasu saarat me saogen me mof me saffase baki  er baubu. Enoen me siffasenboffas, mati sikanen min gubban n'ekurua Ataw ; ban ebban n'ekurua yauyu e  ilol min ammen gasal. ⁹ Yo may Bahi  er babu bulob me, no buoh me :

« Baje waf wo an ámusut ajuh, wo an ámusut aun,
 waf wo an áfuh ámusut aphinor mala wo ;
 waf wauwu Aláemit nakićwokić ahato bi ni
 bugan bugagu gábboliol me*. »

10 Ban Aláemit wolal nagiten wo ni búkanum baa Biinum Banabe ; Biinum Banabe, bo, buffase waf waw þe, hani gapinor Aláemit gafañ me n'gukope.

11 Ay ájue affas gapinor gal an, íni let an ahumu fanaol ? Manur mamu may, Biinum Aláemit bo bare bújue buffas gapinor Aláemit. **12** Biinum babu bo nuyabal me let ni mof me bujoumulo, bare til n'Aláemit ; mamu nújuale uffasal úji waw þe wo Aláemit asenolal me. **13** Ban wo wóli jivaree me, let ni gurim gajoumulo ni malillo mal arafuhow jivaree wo, bare til ni gurim gajoumulo ni Biinum babu bal Aláemit. Mamu, wóli nihi jiñar gurim gaa Biinum Banabe min jíþajul maagen majoumulo ni Biinum. **14** Arafuhow o Biinum babu bal Aláemit bilet ni o mát'áju ajoh wáþullo me ni Biinum baubu : þan ní n'açila batey ni fuhow. Mát'áju wo ejoh ni biinumol, mata Biinum Aláemit bo nihi bukan an náju ánanum waf wauwu. **15** An abaj me Biinum babu bal Aláemit, þan áju ánanum wáfowaf wabaje, ban açila fanaol an mát'áju affas bu nánie. **16** Bahiçer babu buoge : « Ay affase gapinor gagu gal Aláemit ? Ay ájue atarol ? » Bare wolal nubajale gapinor gagu gaa Kirista.

* **2:9** 2.9 Juluj Esai 64.3

3

*Pool o n'egiten bugaa Korent bu gáinenil
gúrijut me*

¹ Gutiom, no niomen me ni buru, íjuenut ilob ni buru ti níarien me ilob bújonor bugan gabaje Biinum babu bal Aláemit ; nilobenlob ni buru ti bugan bugaa buronj be, ti bugan bugo gáinenil ni Kirista gutogerut. ² Nisenulsen míi jirem min ihabo esenul sinaj mata sinaj jújuut so fitiñ. Hani bi maer jújuut jitiñ so, ³ mata buru juroñe n'eronj ti bugan bugagu bugaa buronj be guroñe me. Maagen mamu, nemme juroñ n'ésilaet ni gárig, jigitengiten mamu búoh buru bugan bugaa buronj be jom mala min juroñe me ti arafuhow nah'aroñ me. ⁴ No baj me an ni buru aah : « Injé ni Pool nibbañe », ahuo naah : « Injé ni Apolos nibbañe », leti jikakan ti arafuhow ánoan nah'akan me ?

⁵ Ban joonjoon, ay aamme Apolos ? Ay aamme Pool ? Wóli uroka bare jom bugal Aláemit, gacílul me n'jíien ni Kirista. Anóan ni wóli nakakan burok babu bo Ataw asenol me ekan : ⁶ ínje niroroh, Apolos náiyen, bare Aláemit akane min yil. ⁷ Yo eçîl me an ahu aroh me ni ahu áiyen me, bugo þooil gulet wáfowaf, bare Aláemit akan me min yil, o aamme waf. ⁸ An ahu aroh me gurere bugo n'ahu áiyen me ; ban Aláemit þan acam ánoan ni bugo re ni ejenol. ⁹ Wóli uroka jom gaam ni burok tiñ tanur bi mala Aláemit, buru n'jíni galah gagu gola, buru juomme may bateper babu bola. ¹⁰ Nirodok ti atepa ala maagen, nabor ni gáji gagu go Aláemit

asenom me, ban niileyilen fíçitfafu. Maer ñer ace aam n'eteþ aremben. Bare ánoan naate akan to biinumol ni bateþer babu bola ! ¹¹ Fíçit fice mul fújuut fiileni fúbuli ni fafu fáçili me fuban, faamme Yésu Kirista. ¹² Guce þan guñar ter éurus, ter síralam, ter þop sival satinenie min guremben ni fíçitfaufu n'guteþ ; bugagUIL, bugo, n'guñar ter ubabar, ter éful, ter þop mukaw min guteþ. ¹³ Bare jáari burok babu bal ánoan ni bugo þan jibil jiran funah fafu faa Batalin babu baçiger ; fiçila jijae me épunni n'ésuh. Funah faufu, Aláemit þan ajar sambun min álingen burok babu bal ánoan, mamu ánoan þan affas burok bu nakane. ¹⁴ An o sambun sausu mati súju me sihajen bateþerol, an ahumu þan ayab bacam. ¹⁵ Bare an o bateþerol bujae me esa iki birem, o mat'ayab bacam ; açila fumumol þan aþah, bare þan áni ti an aþagulo ni sambun.

¹⁶ Jiffasut búoh buru juomme gávi gagu gal Aláemit, ban biinum Aláemit ubu ni buru ? ¹⁷ Yoo, an ahajen me gávi gaugu, Aláemit may þan ahajenol, mata gávi gagu gal Aláemit gu-nanab, ban buru juomme gávi gagu guçila.

Jambi an amandor apalol an

¹⁸ Jambi an abutoro : eno ace ni buru najoge gaa búoh o nalillolillo ni bujugum baa bugaa mof me, mbi til aroñ ti an atee ni fuhow min mbi maagen mamu alillo ; ¹⁹ mata malillo mamu maa buron be kakan batey ni fuhow bújoñor Aláemit. Maagen mamu, Bahiçer babu buoge : « Aláemit mutuho bugan bugagu galillo me nah'añar najogil. » ²⁰ Buoge þop : « Ataw naffase

gaþinor gagu gaa bugan bugagu galillo me ; naffase búoh gaþinor gom garakel. » ²¹ Mamu, an aatut amandor mala apalol an, mata waf waw þe buru jiçil wo : ²² Pool, Apolos ter Pier, mof mamu, buroŋ babu, eçet yay, waf waw waa jama ni wájaeul me, dó hum þe buru jiçile ; ²³ ban buru Kirista açilul, ban may açila Kirista, o, Aláemit açilol.

4

Aláemit nevonol pat aamme Ataliña ahu

¹ Mamu ñer, mbi jujogóli ti uroka bugaa Kirista bugo nasene bíteb babu bal egiten waf waw wakoþ me wal Aláemit. ² Ban an o Aláemit asene burok ekan, wo narorenol me, wo uomme akan burokol ni maçole. ³ Injé fumumom kanutom bo waf buru balober maarat jiya n'íje, ter guce ; ban may mat'italinjoro ínje fañaom. ⁴ Ijugut maarat mo nikane, bare mánoman, let yo mb'eçil min íni an açole bújonor Aláemit ; an ahu ajae me etalinjom o aamme Ataw. ⁵ Yo eçil me jambi jitaliq an tinah talu tabeli me m'baçigerulat, mamu bi no Ataw ajae me ébbañul. Açila þan áþunnul me ni manjanoe waf waw þe waamme n'emoç, waamme n'uignum bugan bugagu agiten. No ñer, Aláemit þan asen ánoan gasal gagu gájahor me ni o.

Gálatien gagu go upotoraaw guot me gumuten

⁶ Gutiom, wo nilob me iya n'Apolos ni ínje fumumom, mala maaroul nílobum wo. Nimañene min jiñar bilihorum ni wóli, mamu þan júju

jujoh wo firim faufe fumañ me elob faah me : « Jambi jikan waf iki jívafen wahiči me. » An ni buru aatut ñer atennoro mata ace nárihene min ahabo ahu. ⁷ Min aw ni wa núfañum me bugagu ? Aw wa nubaje Aláemit m'basenuti wo ? Ban eno me waf waw wo nubaj me basener bom, wa n'uçil min utennoro mamu nan gusenuti wo ? ⁸ Ni gaþinorul juoge wo jimañ me þe, jibaj wo jiban iki jiþilo sar ! Buru maer usanum jom ! Jibanno jíni úvi jihalóli to. Nimañene jíni úvi ti maagen tima wóli may n'júju jugum ni buru fívieto faufu ! ⁹ Ni bujugumom, wóli jaamme uþotora, Aláemit ni furobo fúsola nabañóli, ti bugan bugo gujae jamuh. Wóli jínini ti bugan bugo gujoge gural ni fuhay bújonor ésuh yay þe : emalakaay ni bugan bugagu. ¹⁰ Wóli jínini ti utea ni guhow mala Kirista, bare buru Kirista akanul n'jíni bugan galilloe ! Wóli júgotogoto, bare buru jibabaj sembe ; guþotihenóliþotihen, bare buru gutebenulteben fatiya ! ¹¹ Bi jama min bae ulobale maa, wóli ubugi min jicarete, eгaya emugóli, jibajut jisimo, ubugu n'gutegeóli me, ban wóli ubugu n'jiyanore me jiban babu þe. ¹² Wóli ubugu min jútuge liñ n'jurok min jitiñ ejenóli. Gujelóli, bare wóli n'júsonienil ; gúlatienoli, bare wóli n'jumuten. ¹³ N'gulob gurim gaarat guya ni wóli, bare wóli bae n'julob ni bugo súm. Bi funah faa jama gujogólijoh ti nihi jíni me uvuel waw waa mof, ti nihi jíni me élun yay yaa bugan bugagu.

*Pool o m'batar bugaa Korent ti þaaya nah'atar
me guñolol*

¹⁴ Ihiçulatul gurim gaugu bi esuenul, bare til bi etarul ti ƿaaya nah'atar me guñolol. ¹⁵ Maagen mamu, hani jibajene uligena gono súuli ni súuli galigeneul mala buroŋ ni Kirista, bare ínje bare jibaje ti ƿaaya ni gajogorul ni Yésu Kirista, min injallul me Firim fafu Fásum me. ¹⁶ Kan ñer ínje umu n'elaul waf wauwe : jilihor n'índe. ¹⁷ Yauyu eçil me may niboñulul Tímonte, aamme añolom o níbboli me nár, o gáinenol ni Kirista gulinj me tir. Açila ƿan aosenul me bu ínje ironj me ni Yésu Kirista. Buronj baubu nih'iligen me bugan bugagu tánotan ni sijangu sasu ƿe bo nikae me.

¹⁸ Baje guce ni buru gatennoroe mata n'gaþinoril ínje mat'ikelul bujuh. ¹⁹ Bare súm me Ataw, mati ƿio níjoul bi ni buru. Ban, no nijae me eçigul, let gurim gagu gaa bugan bugaubugi gatennoro mee níjaeul bi ejuh, bare ejuh sembe sasu solil ; ²⁰ mata enogen ni Jávi jaju jal Aláemit let waf waa gurim barebare, bare rorentoren sembe. ²¹ Wa ñer jifañe n'jimanje : íjoul bi ni buru n'egol ró, ter ni biinum bájebie ban ni bimmen gábboli ?

5

Ukana-galego bugagu gaamme ni jangu yay yaa Korent

¹ Wunoe ban babu ƿe gaa búoh baje ace ni buru o buroŋol buarat hani jatiito ; hani bugan bugagu gaffasut me Aláemit gubajut buroŋ bánie mee. Niune búoh ace ni buru bugo ni aar ƿayol nihi gufilo ! ² Dáuru wotene kanul gaþinor iki jiham an ahumu akan mee burok ti baubu ápur

ni fuomunor fafu folul ; bare buru jikanut fo, min til jinamo eteben ubandul. ³ Injé, hani min íraliul me, bare bae biinumom ubu to ni buru ; ban an ahumu akan mee burok baubu, o, nitaliñol iban, ti níh'íni to me ni buru. ⁴ No juomunore ni gajow gal Ataolal Yésu, biinumom þan bíni to ni buru. Ni sembe sal Ataolal Yésu Kirista, ⁵ niegul jibet an ahumu ni guñen gaa Seytane, min mb'ategol ák'ábahen bakanerol baarat mee*, mamu yaalorol néju eþah funah fafu no Ataw ajae me ébbañul.

⁶ Ubandul wo jitebene mee gasal gánogan guleto ! Jiffasut þiañ búoh lévir yatiito yo neh'ekan eþor yay þooyo yasii me n'eilo ? ⁷ Jihalen ñer bakaner baubu bolul bufan babu baarat mee min júju jukur ! Jikan mo me, þan jíni bugan guvugul, ti eþor yo gusie yabajut lévir. Ban maagen mamu bugo jom mala min Kirista ásimeni me mololal : nánini ti gabbarum gagu go Esúif yay nihi gúsimen me funah fafu faa Paak. ⁸ Yo eçil me ñer nuotale ukanal gaggan gagu gaa Paak, let ni unaç wabaje lévir yay efan yay yal ekan maarat ni búlaput, bare til ni unaç wabajut lévir, yoemme ni biinum bakure, ni biinum baa maagen.

⁹ Ni eletar yay yo nimundum me ihiçulul, nilobullob búoh jitey bugan bugagu gafiye me ni aletalet. ¹⁰ Nilob maa ilobut ikan dó bugan bugagu þee bugaa buronj be gafiye me ni ale talet, bugan bugagu bugaa gaija, bugan bugagu

* ^{5:5} 5.5 min mb'ategol ák'ábahen bakanerol baarat mee : ni gugerekay guoge min mb'amuh eniol.

gákuete me, ter þop bugan bugagu gamigelete me sinetal : enoen me bi etey bugan bugaubugi þee, yoemme ñer júþur ni mof me ! ¹¹ Bare ni-hicululhič min iegul jitey ánoan aage o ajangara, mbiban nah'afilo ni aletalet, ter nah'abaj gaija, ter nah'amigelet sinetal, ter nah'ajel bugan, ter náh'áhallenor ter þop náh'ákuet. An ti ahumu, jambi jugum ni o wáfowaf, hani etiñor dín danur. ¹²⁻¹³ Maagen mamu, bugan bugagu galet me ejangara let ínje iete italinjil ; bugo, Aláemit þan atalinjil. Bare bugagu bugo buru jugum me fuomunor fanur, leti buru fañaul juote jiffas molil ? Yo eçil me jiham ñer álaþuta ahumu ni fuomunor fafu folul.

6

Mala ebet apali ajangara ni batalinj

¹ Buru jaamme ejangara, eno me an ni buru nabajore n'apalol, bu nájue ájaenum elob yay ak'asen bugan galet ejangara gutalinj, min til ahabo fuomunor fafu fal ejangaraay ? ² Jiffasut búoh ejangaraay gujae me ebil gutalinj mof mamu ? Ban, eno me buru þan jitalinj me mof mamu, bu ñer n'etulul mati júju me jiban elob yareut miñ ti yauyu ? ³ Jiffasut búoh hani emalakaay wolal ujaale me etalinjil ? So ñer ni etalinj waf waw waa buroñ be ? ⁴ Wa þan uçil mbi baj ni buru elob ti yauyu, n'jinjar bugan bugo Jangu ekanut n'gaþin gúni utalinjaul ? ⁵ Wo nilob maa uotene ukanyl n'jusu. Bu mati baj ni buru an alilloe ájue akan bugan gárige n'gujamor ?

6 Toge ƿianj min an ni buru atalin n'atiol bújoñor bugan gabajut gáinen ni Yésu Kirista ?

7 Min baj me ni buru bataliŋ gitengiten búoh juloe pám. Wa ućile jújuut jumuten bugan bakanerul waf waćolut ? Wa ućile jújuut jihabo an bákuterul ? **8** Bare til buru faŋaul jikane me maćolut mamu, buru júkute me, ban bugan bugagu bugo jikane me mee gutiul bugom ! **9** Jiffasut ƿianj búoh gaćolut me gulet n'enogen ni Jávi jaju jal Aláemit ? Jambi jubutoro : gakane me galego, gamigelete me sinetal, gafiye me ni an o gúyavut, wáineaw gafilene me gupalil wáine, **10** úku waw, gáćelet me, úhallaaw, gajele me bugan, garame me waf bugan, bugan bugaubugu ƿee mati gunogen ni Jávi jaju jal Aláemit. **11** Guce ni buru buroñil mamu bíniен mee. Bare ni búkanum baa Biinumol, Aláemit ahu ololal naþopos ni buru util wauwu ƿe áþuren, min akanul n'jíni bugan ganabe, bugan gaćole ni gajow gal Ataw Yésu Kirista.

Jiŋar sinilul min jisen Aláemit gasal

12 Baje guce ni buru nihi guoh : « Níjue ikan wásumom me. » Gukone, bare let waf waw ƿe újahore ni an. Níjue ikan wásumom me, bare mat'ihat min íni ni fimigelet faa waf uce. **13** Juoge þoþ : « Mitiñay mukanikan bi ni far, ban far fukanikan bi ni mitiñay. » Jukone, ban Aláemit þan anemen so þooso. Bare let sanur ni bujobuet : enil arafuhow ekanuti bi bujobuet ; bi n'Ataw ekani, ban o ačil yo. **14** Ban ti Aláemit ailen me Ataw ni gaćet me, mo may þan ajar me sembeol min ailenolal þoþ n'ećet yay.

15 Jiffasut búoh sinilul maer úlan wom uce wal enil Kirista faŋaoł ? Pan Ɋiaŋ injar gálan gal enil Kirista ik'itegor ni gal ejobu ? Hani, júut kan mo !

16 Jiffasut búoh áname anamo me bugo n'ejobu, bugo éubail enil yanur gom ? Maagen mamu, Bahiêr babu buoge : « Bugo éubail enil yanur Ɋan gúni*. » **17** Manur mamu may an ajogor me n'Ataw Yésu, an ahumu ni Yésu biinum banur gom.

18 Jitey bujobuet ! Wawu util Ɋeepe wo arafuhow ájue akan nd'učin n'enilol ; bare an anogen me ni bujobuet, nárure gatil n'enilol fanjayo. **19** Jiffasut Ɋiaŋ búoh sinilul suomme gávi gagu gaa Biinum Banabe bo Aláemit asenul me, baamme maer ni buru ? Maer buru jibbañut jičil guhouł ! **20** Aláemit naallorulwallor búallor bámah. Yo ečil me ñer jiŋar sinilul min jisenol gasal !

7

Pool o n'ébal mala búyabo

1 Maer ñer ban ulobal maa suoren sasu so jurorenom me n'eletar yay yolul. Wáriari min áname anamo to m'bakait n'anaare. **2** Bare min jambi bujobuet bubaj, faŋe jáari min áname ánoan abaj aarol, ban may anaare ánoan nabaj áinol. **3** Aínema naate akan aarol wo áname aat me akan aarol. Manur mamu may, aarema naate akan áinol wo anaare aat me akan áinol. **4** Aarema ájuut aŋar enilol min akan wásuمول me, mata enil yay yola áinol ačil yo. Manur mamu may, aínema ájuut Ɋop aŋar enilol min

* **6:16** 6.16 Juluj Fíčilum 2.24

akan wásumol me, mata enilol aarol ačil yo.
⁵ Jambi an ni bugo gúuba alat efilo n'apalol ; ter piañ bugo bajamorer bi eirigen pán jatiito min gúju gulaw Aláemit maagen mamu. Bare púrto me, n'gubbañ dó ni búyaboil ti buot me bujow, jambi bil mati gúju gujogoro min gúji mamu Seytane bulago bal ebutil. ⁶ Min ilob maa, let ter gáboñ niseneul, bare jikan yo me wáriari. ⁷ Nifajene nimanje bugan bugagu pe gunamo to m'bayabut ti ínje, bare ánoan nabaje gáji gábulie ni waa bugagu go Aláemit asenol : ahe gal enamo m'bayabut, ahu gaa búyab.

⁸ Gurim gauge nimanje ilob súfurah sasu ni waareaw bugo wáinil guçet me : fanje jáari bi ni bugo gunamo to mamu ti ínje. ⁹ Bare jújuut me jujogoro, wáineaw n'jiyab waare, waareaw may n'jiyabo, jambi gafoga gumugul.

¹⁰ Gayab me ni gáyabo me, gáboñ gauge nimanje ilobil : anaare áyave aatut ápur yan áinol. Gáboñ gaugu let n'índe gujoumulo, bare n'Ataw. ¹¹ Eno me anaare nabile ápur yan áinol, jamb'abbañ áyabo, ter piañ abbañ iki gujamor bugo n'ainol. Manur mamu may, ánaíne aatut aham aarol.

¹² Mala búyabo ajangara ni an alet ajangara, gurim gauge nimanje ilobul : ánaíne aam ajangara abaj me anaare alet ajangara aage ey namanje bae guçin ban n'guçin ti maagen, áine ahumu aatut ahamol. Gurim gaugu n'índe gujoumulo, let n'Ataw. ¹³ Manur mamu may, eno me anaare ajangara nabaje ánaíne alet ajangara, ban áine ahu naah ey gújue bae guçin ban may n'guçin ti maagen, aare ahumu aatut aah áinol

guban. ¹⁴ Maagen mamu, áine ahu alet me ajangara garobool n'aarema aamme ajangara þan guçil me min Aláemit ásonienol. Manur mamu may, aare ahu alet me ajangara garobool n'áinol aamme ajangara þan þopþ guçilol me min Aláemit ásonienol. Let mo, guñolil þan gujogi ti uñil ganabut, ban bae gunanab mala gásonien gagu go guyab me n'Aláemit. ¹⁵ Bare eno me an ahu alet me ajangara amaje guban bugo n'ahu aamme ajangara, gújue guban. No ñer, áine ahu ter aare ahu aamme ajangara gagolol gúþure. Aláemit namamañ juron ni gásumay. ¹⁶ Aw ajangara ahu aarema, nufiume maagen mamu gaa búoh þan úju upagen áni o baamer to n'aw ? Aw may ajangara ahu áinema, nufiume gaa búoh þan úju upagen aari o baamer to n'aw ?

Eroñ buroñ bajaore ni bavoger Aláemit

¹⁷ Púrto me dáuru þe, jujoh ni firim fafu fo nilobe me bugan bugagu ni sijangu sasu þe, faamme : ánoan naate ásumaet ni góni gagu go Ataw asenol me, ní ti nánien me no Aláemit avogeol me. ¹⁸ Eno me an natetey búhut aban no Aláemit avogeol me, áni to mamu. Mb'eno me atogut atey búhut, áni to may mamu. ¹⁹ An utey búhut-ó, uteyut búhut-ó, so þooso sirebore : wakani me n'gaþin, wo uomme éttun gúboñ gagu gal Aláemit. ²⁰ Anóan naate ásumaet ni góniol gaa no Aláemit avogeol me. ²¹ Kan me amigel nuomene no Aláemit avogei me, jamb'ubaj to gaþinor gánogan ; bare ubaj me bulago baa min úþur ni fimigelet faufu, unjar bo. ²² Maagen mamu, amigel o Ataw avoge, o, Ataw

náþunnol aban ni fimigelet fafu. Manur mamu may, an alet amigel o Kirista avoge, o, amigel nam maer ola. ²³ Aláemit nacacam bacam bámah min aallorul, jambi ñer jibbañ jíni umigel bugaa bugan guce. ²⁴ Ey, gutiom, ánoan naate áni bújonjor Aláemit ti nánien me no navogeol me.

Pool o n'elob mala gayabut me ni mala gáyavut me

²⁵ Mala buru bugan bugagu jaffaserut me anaare ter ánaíne, ibajut firim fajoumulo n'Ataw fo mb'isenul me. Bare ban ilob wo niþinor me, ínje o Ataw ni ñarum eniolakan me min íni an o jújue jíhagum ni o. ²⁶ Ulujal me sílam sasu saa jama, n'gaþinorom wáriari min ánoan áni ti náni me. ²⁷ Eno me nuyayab anaare, jamb'uñes min jihanor. Mb'eno me utogut uyab, jambi ñer ulip ebaj anaare. ²⁸ Bare may uyab me anaare, ubajut gatil. Mb'eno me bájur baffasut ánaíne búyave, bájur baubu abajut may gatil. Bare bugan bugagu gayab me ni bugagu gáyabo me þan gubaj sílam ni buroñil baa funah-ó-funah, ban nimanjene buru jambi jibaj so.

²⁹ Gutiom, wo nimanj me elob, uwe : gunah guman bare guñañoe ; yo eçil me ñer maer mbi gayab me guroñ ti bugan gayabut, ³⁰ gaamme n'ukoñ ti bugan galet n'ukoñ, gaamme n'ésumay ti bugan galet n'ésumay, gannom me waf ti bugan gaçilut wo, ³¹ góronjume me ni waf waw waa mof me guroñ ti bugan góronjumut ni wo, mata mof maume, ti míni maa, muñumut epio náar.

³² Nimanjene jambi jibaj gaþinor gánogan. An ayabut nah'apinopinor maa waf waw wal Ataw, nah'apinoþinor maa bu najae me ekan násum Ataw. ³³ An ayayab mala waf waw waa buroñ be nah'apinor, maa bu najae me ekan násum aarol ; ³⁴ ñier biinumol þan búlan. Manur mamu may anaare áyavut, ti þop bájur baffasut ánaíne, nah'apinopinor maa waf waw wal Ataw, mamu ni bakanerol ni baþinorerol, þan áni þooool ala Ataw ; bare ahu áyabo me, o, nah'apinopinor maa waf waw waa buroñ be, maa bu najae me ekan násum áinol.

³⁵ Mala gásumayul nilob maa, let ter bi érurul ni sílam, bare til bi erambenul min jikan wafan me n'úarie, min jujogor liŋ n'Ataw uinumul m'bálandut.

Pool o n'elob mala gaþaň me

³⁶ Eno me ápur abaje bájur o gujamore bi búyabo, ban naþinor gaa búoh alet n'ekanol jon min ayabutol me, eno me þop biinumol bitebe mbaa bájur babu, ban ájuut ajogoro atajen min aah guote gúyabo, gúyabo ti namañ yo me : akanut gatil gánogan. ³⁷ Bare ajoh me m'biinumol búoh mat'ayabol, an m'batuñenutol min aþinor mee, min ní a ila aþinore nakan wásumol me, ban maagen mamu nájuju ajogoro eke ni bájur babu bo gumajor me, an ahumu nakane jon. ³⁸ Mamu ñier, an ahu ayab me bájur babu o gumajor me nakane jon, bare ahu ayabutol me, o, nafañe ekan wári.

Pool o n'elob mala waareaw bugo wáinil gu et me

³⁹ Anaare o gúyave bugo n'ánaine guote gurobo bi no áinol ajae me eçet. Aínol açet me, aare ahu ñer nájue ák'áyabo ni an o namañe, bare áine ahu o najae me éyabo ni o naate áni ajangara. ⁴⁰ Eno me may mamu nanamo to m'báyavut, no þan afaj me nabaje gásumay. Gaþinorom ugu, ban ni bujugumom ínje þop nioseh nibaje Biinum babu bal Aláemit.

8

Mala ellu yaa sihaj sásimenei sinetal

¹ Maer ñer ban ulobal mal ellu yay yaa sihaj sasu sásimenei me sinetal sasu. Maagen mamu, "wolal þe ubajale gaffas gagu," ti buru julobe yo me. Ban gaffas gukanekan an natennoro, bare gábboli, go, gulinjenelinjen fuomunor fafu. ² An akan me m'biinumol gaa búoh o uce naffase, an ahumu affaserut joon ti naat me affas. ³ Bare an amanj me Aláemit, an ahumu Aláemit naffasol.

⁴ Maer ñer mala etiñ ellu yaa sihaj so gúsimeñe sinetal, nuffasale búoh enetal let waf waa maagen ni buroñ be ; Aláemit anur pat abaje. ⁵ Baje bugan gaage úlaemit gummemmenj n'ettam yay ni þop n'émit yay. Ban maagen ni bugo babaj úlaemit ni utaw gammenje. ⁶ Bare ni wolal Aláemit anur pat abaje : açila aamme Paaya, átut me waf waw þee, ban nuroñaleron bi ni o. Ni baj þop Ataw anur pat : açila aamme Yésu Kirista, o waf waw þee útulumi me ni o, ban nuroñumal ni o.

⁷ Bare, let bugan bugagu þe guffase maagen maumu. Guce gaþulenen me eke ni sinetal

sasu, bi funah faa jama n'gapinoril gutiñ me ellu yauyu yásimeni so me, waf waa sinetal gutiñe : min gáinenil gutogut me, yo eçil me n'gujogoro bugan gasigoe n'ellu yauyu. ⁸ Ban, let mitiñay mbi miçilolal nulofal Aláemit. Bajut uce wo nujaale ébbur wolal m'batíñut mo. Ulelal to þop n'ebaj wáfowaf wolal batíñer mo. ⁹ Jújue jikan wásumul me, bare júludo jambi bakanerul biçil bugan bugagu bugo gáinenil gulinqut me min gulo ni gatil. ¹⁰ Maagen mamu, eno me an o gáinenol ni Kirista gulinqut najuge aw abaj me "gaffas gagu gaa waf waw" min urove tiñ to enetal yom min úni ni fitiñ, an ahumu mati þian apinor aah o may nájue atiñ ellu yaa sihaj so gúsimeñe sinetal ? ¹¹ Kan mo me, "gaffas" gagu gúiya guçile atii ahumu o gáinenol gulinqut me nallim, ban hum Kirista naçeçet mola. ¹² Jitil me mamu ni gutiul, n'júbuken uinumil wágoto mee, jiffas búoh Kirista fanjaol jitile ni o. ¹³ Yo eçil me, eno me ban ellu yo nitiñe eçil atiom min atil, þan ihat bándor etiñ ellu jamb'içil atiom nalo ni gatil.

9

Gailo gagu go Pool abaj me mala min aamme apotora

¹ Ñer wa, íjuut ikan wásumom me ? Ilet apotora ? Ijugut þian Ataolal Yésu ? Leti burok babu bo nasenom me ekan biçile min jíni bugola ? ² Hani min guce guceñ me gaa búoh ínje apotora nem, bare buru jiffase bae búoh açila nem, mata gajogor gagu go buru jujogor mee

n'Ataw gugitengiten búoh maagen mamu ínje apotora nem.

³ Maa níh'íbal maa bugan bugagu gategeom me sulob : ⁴ Min þiañ wóli jiþilout min bugan bugagu gusenóli jitiñ n'jirem mala burokóli ? ⁵ Jibajut þiañ bakoñ min jiyab waare ejangara min nihi jijaor tánotan, ti may upotoraaw bugagu, guti Ataw ni þop Pier* gukane mo me ? ⁶ Ter ni bugan bugaubugi þe ínje ni Barunabas bare juote jiaken n'jurok ni guñenóli min juron ? ⁷ Juundere þiañ may búoh akosombil ace anjare wafol min acamoro burokol ? Ay þan aroh bununuh aban mat'atiñ mitiñ mamu mala bo ? Akoña ay aatut arem míi mamu mal ekore yay yo nakoñe me ?

⁸ Nilolob mala waf waw waa buroñ arafuhow baa funah-ó-funah ; bare let wo nevonwo ugitene mala wo nimaj me elob, mata may gúboñ gagu gaa Móis gulolob yanur yay. ⁹ Maagen mamu, gúboñ gaugu guoge : « An mat'uñar gákanay uoþ ni butum ébe yaam n'ehah ble min úfiren yo gafen. » Aláemit nalob maa nababaj þiañ gaþinor abbañen mbaa síbe sasu bare ? ¹⁰ Leti wolal uçilale min alob mee ? Gurim gaugu guhiçihiç hum bi ni wolal. Maagen mamu, an ahu aañ me ni ahu ahah me guote gukan burokil ni gafium gagu ró gaa búoh ánoan ni bugo þan abaj to jola. ¹¹ Iní me wóli juroroh ni buru eugit yaaro yaa Biinum Banabe, bu ñer þan hóji wóli baþiler fugab fice faa gubaj gagu golul ? ¹² Iní me bajé guce gájue gubaj waf ni buru, wóli

* **9:5** 9.5 Pier : ni gugerekay guoge Kefas, yoemme Pier (eval) ni guarameejay.

jifañil ebaj gailo gaugu, let mo piañ ? Bare wóli jikanut mo, min til jumuten waf waw pe, mamu jambi baj waf uþiken Firim fafu Fásum me faa Kirista ejow ti fuot me fujow.

¹³ Jiffasut búoh uteñenaaw bugaa gávi gagu gal Aláemit ni gávi gaugu gúroñum me ? Jiffasut búoh gaçil me bísimen babu guyabeyab fugabil ni bo ? ¹⁴ Manur mamu may, Ataw naaseh bugan bugagu gavaree me Firim fafu Fásum me guote gúroñum ni fo. ¹⁵ Níjuene ikan mo, bare ikanut mo. Ihiçulat gurim gauge min mb'íbajum to waf uce. Hoe içet so n'ekan mo ! An mat'aramom waf wauwu waçilom me min ikaror ! ¹⁶ Ibajut bi ekaror mala gavare gagu go nivaree me Firim fafu Fásum me ; dó til kakan bíteb bo Aláemit asenom, ban mbi mataño míni n'ínje eno ivareut Firim faufu ! ¹⁷ Iníen me ínje fañaom içobene burok baubu, þan ibajen to bacam ; bare nemme bíteb bom bo Aláemit asenom, þan ikan burok babu bo nasenom me m'barorenut wáfowaf. ¹⁸ Bacamom bo buomme ñer bay ? Bo buomme hum gásunay gagu go nijae me ebaj ni gavare Firim fafu Fásum me, m'barorenut wo gavare gaugu guoten me guñallom.

¹⁹ Mánoman nínie an alet ni fimigelet fal an ace, bare nikanorokanoro amigel ala bugan bugagu pe min mb'íñagul bugan gafañe n'gummenje bi ni Yésu. ²⁰ No niom n'Esúif yay, þan iroñ ti Asúif min mb'iñagulil bi ni Yésu ; ey, mánoman nilet ni guñen gaa gúboñ gagu gaa Móis, nirondonj ti níh'íni me ni go, min mb'íñagul gaamme ni guñen gaa gúboñ gaugu bi ni Yésu. ²¹ Mo may, no nirove tiñ

tanur ni bugagu gaffasut me góboñ gagu gaa Móis, nih'irondonj ti bugo, ti an akanut góboñ gagu n'gapin, min mb'iñagulil þop bi ni Yésu. Dáuru let gaa búoh butumom bilebo ni góboñ gagu gal Aláemit. Butumom bae ubu bo, mata ínje umu ni guñen gaa góboñ gagu gaa Kirista. ²² Manur mamu ni bugagu bugo gáinenil gubajut me sembe : nirondonj ni bugo nan ti gómbam fañago ndi gubaj me sembe, min mb'iñagulil bi ni Yésu. Mamu ñer, niroje buroj bánoban ni bugan bugagu þe, tima, mánoman nie, niþagen guce ni bugo. ²³ Dáuru þe nikandókan mala Firim fafu Fásum me, min mb'ibaj to fugab ni gásonien gagu go fisene me.

²⁴ Let jiffase búoh bíbefor bubaj me ni fuhay, úbeforaaw þe nihi gutey, bare an anur pat nah'ateb fo. Kan ñer jitey bi eteb fo !

²⁵ Ubéforaaw þe þan gúfiren sinilil ucewo ; gukaneyokan bi ebaj gajow gámah gañumut eþio ní bacamil. Bare wolal til nukanaleyokan bi eyab bacam bábaerit. ²⁶ Yo eçile nitetey, bare íteerit ró me ; nittegoretegor, bare ittegorérit ró me. ²⁷ Nimumuh enilom, ban niyogenyoyogen fan jamb'ínje fanyaom avaree me bugan bugagu íbbur bacam babu ínje bavareeril iban.

10

Batar babu mala wabajen me bugal Israel

¹ Gutiom, nimanje min jiffas wabajen me sipayolal gufan no Móis áþunneulil me Esíp. Aláemit nakakan elitalit yaa gávuh* negganil

* **10:1** 10.1 Juluj Gaþagen 13.21

bugo ñe bulago babu, ban nakanil may bugo ñe n'gujow ni mahae gusat Fal fafu Fújugah fafu gulo ñagagu. ² Bugo ñooil gúbatiseibatise ni gávuh gaugu ni ñop ni fal faufu bi egiten gajogor gagu go gubaj me ni Móis. ³ Bugo ñe gutitiñ mitiñay mamu manur mamu majoumulo me n'émit, ⁴ ban bugo ñe gurendem ñop mal mamu manur mamu mo Aláemit asenil me : maagen mamu nihi gurendem ni fuval fafu fo Aláemit nah'akan me fujaor ni bugo ; fuval faufu fo fuomme Kirista. ⁵ Bare hani mo, Aláemit súmutol ni gafan me jammeñ ni bugo ; yo eçil me n'gúcelul baubu ni gafit gagu.

⁶ Waf wauwu ñe ubabaj min ní bigitenum bi ni wolal, jambi ubajal upinor wal ekan maarat ti bugan bugaubugi. ⁷ Jambi ñop nihi jimalen sinetal ti guce ni bugo gukan yo me, ti Bahiçer babu bulob me buoh : « Esúh yay guroborobo n'gutiñ, n'gurem, mbiban n'guilo gúrasor bi emalen enetal yay[†]. » ⁸ Wolal jamb'unonal ñop ni bujobuet ti guce ni bugo gukan mo me, min bugan gono súuli ávi ni sífaji (23 000) guçet funah fanur[‡]. ⁹ Jambi may ugeçal Ataw ti guce ni bugo gukan yo me, min sunuhunjan surumil n'guçet[§]. ¹⁰ Jambi nihi júmumunor ti guce ni bugo gukan mo me, min amalaka ahu ala eçet yay anemenil.

¹¹ Waf wauwu ñe ubabaj min úni bigitenum bi ni wolal. Uhiçihiç uhali to min mbi jóum búoh wolal jaamme ni buroñ ni gannay gauge

[†] **10:7** 10.7 Juluj Gapagen 32.6 [‡] **10:8** 10.8 Juluj Uþin 25.1-9 ;
26.62 [§] **10:9** 10.9 Juluj Uþin 21.5-6

go nuffas me búoh buroñ babu ubu n'ejow bi
ebao uligenumal to waf.

¹² Yo eçil me an aphinor me aah nahahah liñ,
naate ákanum jamb'abil alo. ¹³ Sílam sasu so
jibaj me bi funah faa jama, so arafuhow ánoan
abaje. Bare Aláemit alobérít aban nabbañ búsol,
ban may mat'ahalul min julo ni sílam safanjal
sembe : no sílam sijae me éloul, þan asenul
sembe min júju jumuten so, ban þan asenul þop
bulago min júþur ni so.

Pool o m'baçaf mala emalen sinetal

¹⁴ Gutiom bugo níbboli me fañ, waf wauwu
uçil me niegul jitey emalen sinetal. ¹⁵ Buru bugo
nilobe maa ni buru bugan jom gabaje uinum ;
jiphinor buru fañaul min jujuh gurim gagu go
nilobul me ! ¹⁶ Jipinor mala éremuma yay yaa
gásonien yaçil me min nuh'usalal Aláemit. No
nuremeal dó me, ekanutolal þiañ min ubajal
gajogor ni Yésu Kirista mala físimol fáyui me
mololal ? Ganaç gagu may go numusulorale
me, no nutiñale go me, gukanutolal piañ min
ubajal gajogor ni Yésu Kirista mala eniol yaseni
? ¹⁷ Ganaç ganur pat gubaje ; hani nummenjale
bu, enil yanur nuomal mata nubajale wolal þe
ánoan fugabol ni ganaç gaugu ganur gagu.

¹⁸ Aþaa juluj bugal Israel : bugan bugagu
gatiñe me ellu yay yaa súnuhureñ sasu
sásimenei me Aláemit, leti gujogojogor mamu
n'Aláemit ? ¹⁹ Nilob maa, wa ñer nimanej ilob
to ? Nimamañ eoh þiañ sinetal sasu ter ellu
yay yaa súnuhureñ sasu so gúsimene so me,
nafa ece sibaje ? ²⁰ Hani ! Niegul : waf wauwu

wo gúsimene mee, siseytane sasu gúsimene wo, bare let Aláemit. Ban imajut hani jatiito jibaj gajogor ni so. ²¹ Jújuut jirem ni manur n'éremuma yay yal Ataw ni yaa siseytane sasu. Jújuut þop jitiñ ni manur ni biril babu bal Ataw ni baa siseytane sasu. ²² Jimamañ þiañ jiinnul físil Ataw ? Jipinopinor búoh nufaňale Ataw sembe ?

Erok nánongan bi mala gasal Aláemit

²³ Nilobenul yo gaa búoh nújuale ukanal wásomolal me. Maagen ! Bare let waf waw þe úarie ekan. Nújuale ukanal wásomolal me, bare let waf waw þe nuh'ulinen fuomunor. ²⁴ Jambi an ajes maaro bi n'açila bare, bare ajes mo may bi ni bugagu.

²⁵ Ellu yánoyan yo gunnomenul, jújue jitiñ yo buru m'barorenut bay ejoumulo, mamu jambi an abil abaj to gapinor gace. ²⁶ Bahiçer babu bulobyolob buoh : « Ataw açile ettam yay ni waf waw þe waam dó me* ». »

²⁷ Baj me an áinenut ni Yésu avogul fitiñ, ban n'juoh ey min jujow, wáfowaf wo najae me esenul, jitiñ wo. Jambi jurorenol bay waf wauwu úpummulo, mamu jambi an abil abaj to gapinor gace. ²⁸ Bare an aagul me : « Ellu yauye ellu yom yal énuhurenj yásimeni sinetal », jambi jitiñ yo mala min an ahumu alobul yo me, jambi mul an abil abaj to gapinor gace. ²⁹ Let maa waf waw wo buru jipinor to me nilobe, bare maa gapinor gagu gal an ahumu.

* **10:26** 10.26 Juluj Ufóñ 24.1

Jambi gaphinor an ace gúpuren wáari me n'índe
min abaj wo najaе elob aya n'índe. ³⁰ Iní me
nitiñe n'esalen nímoro Aláemit mala mitiñay mo
nibaje, wa ñer mb'uçil me min an ajelom ?

³¹ Yo eçil me ñer, hani buru ni fitiñ, hani buru
ni marem, wáfowaf wo juom n'ekan, jikan wo bi
mala gasal gal Aláemit. ³² Juronj buronj bo mati
búgu uinum waw waa bugagu : wal Esúif yay,
waa galet me Esúif, ter Jangu yay yal Aláemit.
³³ Juronj ti índe : índe umu n'eaken min mb'ísum
ni bugan bugagu þe ni wáfowaf ; iliput maaro
múmbam bareom, bare þop maa bugan bugagu
þe, tima n'guyab gaþah.

11

¹ Jilihor n'índe, ti índe fumumom ilihore me ni
Kirista.

*Gailo gagu go áname ni aarol guot me gubaj
ni jangu yay*

² Injé umu n'esalul mala min juoseneom me ni
wáfowaf ni þop mala min jíkanum me wo nili-
genul me. ³ Bare nimanje min jikan n'uinumul
waf wauwe : áname ánoan Kirista aamme
afanol ; áname náni afan ahu ala aarol, ban
Aláemit o náni afan ahu ala Kirista. ⁴ Anáine
ñer afut me fuhoool o n'galaw ter o n'gavare ésu
yay firim fo Aláemit asenol, an ahumu Kirista
nákerule. ⁵ Mb'íni me anaare áfobout açila
n'galaw ter o n'gavare ésu yay firim fo Aláemit
asenol, aare ahumu áinol nákerule ; nánini
ti anaare ácigoe*. ⁶ Iní me anaare áfobout,

* **11:5** 11.5 anaare ácigoe : Ni Esúif yay sujobu susu bare nihi
sícigo, ban sunenisuneni náar anaare báximoer.

kan ñer ácigo ! Ban nemme sunenisuneni anaare epírih walol ter écih wo, kan ñer naate áfobo. ⁷ Anáine, açila, aatut áfobo mata açila aamme búnogor babu bagiten me jáari jaju jal Aláemit ; bare anaare o aamme búnogor babu bagiten me jáari jaju jal áinol. ⁸ Maagen mamu, ánaíne let n'anaare náuwenuli, bare til anaare áuwenuli n'ánaíne. ⁹ Ban may ánaíne áuwenuti bi n'anaare, bare til anaare áuweni bi n'ánaíne. ¹⁰ Yo eçil me, anaare naate abaj ni fuhool waf wagitene búoh náttuttun áinol, dó þe mala emalakaay. ¹¹ Bare ni bakiçer babu bal Ataw, anaare n'ánaíne náhagume, ti may ánaíne áhagum me n'anaare. ¹² Maagen mamu, ti anaare áuwenuli me n'ánaíne, mo may ánaíne abugei me n'anaare, ban dó þe n'Aláemit du-joumulo. ¹³ Buru fañaul juluj to þaa : jáhojahor þiañ min anaare anamo m'báfobout o n'galaw Aláemit ? ¹⁴ Nuffasale búoh sunenisuneni min ánaíne acaen walol uhuli ti wal anaare. ¹⁵ Bare anaare, o, abaj me wal wahulie, dó kakan jáari jola. Maagen mamu, Aláemit nasesen anaare wal wahulie min mb'úni mufuluma fuhool. ¹⁶ An aman me aceñor mala yo, affas búoh wóli fañaóli jibajut ró sícenor sánosan, ban may sijangu susu þe sal Aláemit so þop sibajut so.

Fitiñ fafu fal eosen Ataw
(Mácie 26.26-29 ; Maruk 14.22-25 ; Lík 22.15-20)

¹⁷ Baje mul waf wo níjuut isalul mala wo : güemor gagu golul maarat gufañe ejallul maaro. ¹⁸ Imundum iegul guogomseh nánonan no juvoge fujoj, nihi babaj búfaculor, ban nikane

íinen yo. ¹⁹ Piñima búfaculor buote bubaj n'etulul min mbi jú fasi bugay ni buru gubaj me gailo gaaro. ²⁰ Nijuge búoh no juomunore, let fitiñ fafu fo Ataw amaj me jitiñ nihi jitiñ to : ²¹ maagen mamu, no jinave bi fitiñ, ánoan ni buru naramor atiñ fitiñol, min ñer guceul gucaret, bugaguul, bugo, n'gúhali. ²² Leti ánoan ni buru nabaje yanol ? Wa uçile ñer jújuut jitiñul bo n'jíremul bo ? Min piañ Jangu yay yal Aláemit Jimanje eçotihen n'esuen bugan bugagu gabajut me waf ? Wa ñer Jimanje ilobul ? Niete piañ isalul mala yo ? Múk ! Mat'isalul.

²³ Gutiom, wo ínje Pool iligeneul me, Ataw aligenom wo ; wo uomme búoh :

Efuga yay yo Ataw Yésu abelei me ni guñen gal ulatorol, nanjar ganaç, ²⁴ nasal Aláemit, no naban me, namusul go aban naah : « Dáure enilom yaseni me molul. Jikan mo min nihi juosenom. » ²⁵ Manur mamu may, no gutiñ me guban, nanjar éremuma yay aban naah : « Erémuma yauye yo eomme yaa gajogor gagu guvugul gagu go Aláemit ajae me ejogor ni buru físimom báyueri ; nánoran no juom dó ni marem n'jikan mo min nihi juosenom. » ²⁶ Maagen mamu, nánoran no jitiñe ganaç gaugu ban ni jirem éremuma yauyu, eçet yay yal Ataw juosene mee, bi no najae me ébbañul.

²⁷ Yo eçil me, an ajae me etiñ ganaç gagu gal Ataw ter erem n'éremuma yay yola o m'bapilout bi ekan mo, an ahumu natile n'enil yay ni físim fafu sal Ataw. ²⁸ Mbi ñer ánoan alujoro fumumol balama atiñ ganaç gagu ban narem

n'éremuma yay ; ²⁹ mata an atiñ me ban narem o m'bakanut to biinum búoh dáuru enil yay yal Ataw, an ahumu naoþoroe bataliñ Ataw aban. ³⁰ Yo eçil me ni baj ni buru bugan gammene guhaj, bugagu n'gásomut bireg guceil n'guçet. ³¹ Iníen me wolal fanaolal nulujoroale, Ataw mat'atalinenolal. ³² Bare Ataw natalinjeolaltaliñ bi eçolenolal, jambi uloal ni sambun manur ni bugaa buron be galet me bugal Aláemit.

³³ Gutiom, yo eçil me ñer no juomunore bi fitiñ ti faufu, jinagor. ³⁴ An ni buru bieb bujogol me, amundum atiñul yanol, jambi baomunorerul bunjallul bataliñ. Wawu waf, wo, þan ibañ wo ni ganab no nijae me eçigul.

12

Ují waw wo Biinum Banabe bisene me

¹ Gutiom, mala úji waw wo Biinum Banabe bisene me, imanjut min jinamo n'emoç. ² Buru jiffase búoh no jiffasenut me Kirista, jihalenhat uinumul n'újaenumul ti súm wo me mbaa sine-tal sasu sálodit me buru m'bájuut to wáfowaf. ³ Yo eçil me ínje umu n'egitenul búoh an o Biinum Aláemit bícibbene ájuut aah : « Gatab gúni ni Yésu ! » Ban may an ájuut aah Yésu aamme Ataw Biinum Banabe m'báçibbenutol.

⁴ Mala úji waw ñer wal Aláemit, baje úji wábuliore, bare dáuru þe Biinum babu banur babu bisene wo. ⁵ Baje mukanay mábuliore maa burok bi n'Ataw, bare Ataw anur ahu ésu yay guroke mee bi ni o. ⁶ Baje waf wajahaliene wábuliore wo bugagu nihi gukan, bare

dáuru þe Aláemit anur ahu náh'ájiil min gúju gukan wo. ⁷ Anóan Biinum Banabe biseneolsen gáji bi ni maaro maa bugan bugagu þe. ⁸ Biinum babu þan bisen ace gáji gaa bájalo n'elob, ahu Biinum babu banur babu m'bisenol gurim gammenje gaffas. ⁹ Ace Biinum babu banur babu m'bisenol gáji gaa gáinen, ahuo m'bisenol gáji gal esen gahoy bugan gásomute. ¹⁰ Ace Biinum babu m'bisenol gáji gaa min nah'akan waf wajureruti, ahu m'bisenol gáji gaa min nah'alob gurim gagu go nayab me n'Aláemit, ahu þop m'bisenol gáji gaa min náh'ánanum waf waw wajoumulo me ni Biinum Banabe ni wawu wajoumulat me ni bo. Ahu Biinum babu m'bisenol gáji gaa min náh'áju alob gúlobum gaffasuti, ahu m'bisenol gáji gaa min áju agiten bugan bugagu wo gúlobum gaugu gulob me. ¹¹ Waf wauwu Biinum babu banur babu bukane wo þee ; bičila bisene ánoan úji wábulie ti bumaj me.

Ulán wammeje, bare enil yanur

¹² Maagen mamu, enil ebaje úlan wammeje. Ulán wauwu mónan ummenje, bare n'ukan enil yanur. Mo may ní mee ni kirista. ¹³ Ñer wolal þe, Esúif ter let Esúif, umigel ter bugan galet umigel, tuyabalyab gábatise gagu min únial enil yanur ni búkanum baa Biinum Banabe banur babu ; maagen Aláemit nammejenolalmejen Biinum baubu banur babu.

¹⁴ Ey, enil let gálan ganur ebaje bare úlan wammeje. ¹⁵ Eno me gaat gagu guoge : « Nemme ínje ilet gañen, kan ñer ínje ílero n'enil

yay », þan þiaj ñil min guhat éni gálan gal enil yay ? ¹⁶ Eno me may gannu gagu guoge : « Nemme ínje ilet jíçil, kan ñer ínje ílero n'enil yay », þan þiaj ñil min guhat éni gálan gal enil yay ? ¹⁷ Enoen me enil yay yo þe jíçil yom, bu eotene ekan min neh'eun ? Enoen me þop yo þe gannu yom, bu eotene ekan min neh'eun gatiñ ? ¹⁸ Maagen mamu Aláemit nakakan enil yay n'ebaj úlan wammenje, gánogan to namañ me gúni. ¹⁹ Kanen me úlan wauwu þe ukakan gálan ganur, mati níen bo enil. ²⁰ Yo eçil me ñer, baje úlan wammenje, bare enil yanur.

²¹ Jíçil jújuut ñer juoh gañen : « Isoholauti ! » Mo may, fuhow mati fúmus me fuoh guot : « Isoholautul ! » ²² Bare til úlan waw wal enil yay wáni me nan wo ufañe n'úgotoe, uçila ufañe n'ubaje hámma ; ²³ úlan waw wal enil yay wo nujogale me búoh ubajut nafa, wo nufañale me ejoh wári. Wasuneni me n'enil yay, wo til nuruhenale me fañ. ²⁴ Mala úlan waw wal enil yay wo an aluje me namañ, wo, usoholaut min uruhenal wo maumu. Min Aláemit aomen me enil yay maumu, namamañ min úlan waw wágoto me ukani ni gaþin. ²⁵ Nakanmokan jambi búfaculor bubaj n'enil yay, bare til min mbi úlan yo þe urambenor. ²⁶ Iní me gace ni úlan wauwu ugu ni sílam, wo þe n'úlam manur ni go ; ini me gace ni wo gumalení, wo þe n'úsumaet manur ni go.

²⁷ Buru ñer, buru juomme enil yay yaa Kirista, ánoan ni buru gálan nam gala yo. ²⁸ Ban ni Jangu, Aláemit upotoraaw namunde akan, mbiban bugan bugagu bugo nálobum me

n'utumil, balama uligena-bugan firimol, þúrto bugagu gakane me waf wajureruti, mbibán gayab me úji waw wal esen gahoy bugan gásomute, waa garamben úsugaten, wal eogen jangu, wal elob gúlobum guce gaffasuti. ²⁹ Buru þooul þianj upotora jom? Buru þe bugan jom bugo Aláemit náh'álobum n'utumul? Buru þe uligena-bugan firim Aláemit jom? Jikanekan buru þooul waf wajureruti? ³⁰ Jiyayab þianj buru þooul gáji gagu gal esen gahoy bugan gásomute? Julobelob buru þooul gúlobum gammeñe gaffasuti? Jíþajulegopajul buru þooul? ³¹ Jikan to uinumul þe n'elip min jibaj úji waw wáamumma.

Maer ban igitenul bulago babu bafañ me wawu þe.

13

Gábboli gufaje waf waw þe

¹ Eno me nilobelob gúlobum gagu gaa bugan bugagu ni gal emalakaay ban ibajut gábboli, nínini ti mañ maele ró me ter ti egelelel yafambe.

² Hani nibaje gáji gaa min ilob gurim go Aláemit asenom, ter nibaj þop gáji gal effas waf waw þe wakoþeni me ni gaa gaffas gánogan, hani may nibaje gáinen gagu þe gajae me éjiom min itosen guriajan gagu, bare ibajut me gábboli, ilet wáfowaf. ³ Eno me may ninjanar waf waw þe wo nibaj me igabor, ban nisen enilom min esaeni, bare ibajut me gábboli, dáuru þe mati dinallom wáfowaf.

⁴ Gábboli gamuten gom, gábboli músum gom, gábboli let bíslaet, gábboli let gasaloro, gábboli

let batennoro. ⁵ Gábboli ndi gukan waf wasunenie, gábboli ndi gunes maaro mala go bare, gábboli fiñ go ndi fitiñ an, ndi may gujoh an ni fiñ. ⁶ Gábboli ndi gubaj ésumay ni waf waçolut, bare maagen mo nihi múñarul go ésumay. ⁷ Gábboli gukanolalkan min újugal utebal sílam sánosan, n'guanolal þop min újugal waf waw þe : min újugal úinenal nánonan, min újugal ufiomal nánonan, min újugal umutenal ni wáfowaf.

⁸ Gábboli gúbaerit. Aláemit þan abil ahat elob ni wolal n'utum bugan, gáji gagu gal elob gúlobum gaffasuti þan gubil gubao, gáji gagu gaa gaffas gagu þan gubil gullim. ⁹ Maagen mamu, bi maer uffaserutal waf waw úk'útijen ; wo Aláemit amañ me elobolal n'utum bugan bugagu, aloberutolal wo þan ák'átijen. ¹⁰ Bare no Aláemit ajae me ekan waf waw þe min ujigi ñanno ca, úji wauwu warambeneolal maa þan þan ubao.

¹¹ No niomen me añil, nih'ilobenlob ti añil, nih'ipinorenþinor ti añil, nih'ínanumennanum waf waw ti añil. Bare no nikán me anafan, nihahat waf waw waa fiñile. ¹² Maer, wo nujugale me ujugatal wo joon ; nogonogor nan ni galujorum gamoçe waf wauwu ujugei. Bare þan ubilal ujugal wo táh. Maer þan iffaserut waf waw þe ík'ítijen ; bare þan ibil iffas wo joon ti may Aláemit affasom me.

¹³ Maemma waf wauwe úfaji wauwe uom to bi nánonan : gáinen gagu, gafium gagu ni gábboli gagu ; ban gábboli gagu, go, go gufanj wo me þe gájalo.

14

*Pool o n'elob maa gáji gagu gal elob gúlobum
gaffasuti*

¹ Jumundum ñer jíñes ebaj gábboli gagu. Jikan uinumul poowo n'enjes úji waw wo Biinum Banabe bisene me, fáñum gagu gaa min Aláemit álobum ni buru. ² Maagen mamu, an alobe gúlobum gaffasuti o let ni bugan bugagu nalobe, bare n'Aláemit, mata mati baj an ajoge wo nalobe me ; ni búkanum baa Biinum Banabe, þan alob waf wo an affasut. ³ Bare an o Aláemit álobume ni o ñanno ca, o, þan alob ni bugan bugagu bi elíjen gáinenil, bi etaril, ni þop bi esaforil. ⁴ An alobe gúlobum gaffasuti o gáinen gagu gola bare naliñene, bare an o Aláemit álobume ni o ñanno ca, o, gáinen gagu gaa jangu yay þooyo nah'alíjen. ⁵ Nimañene buru þooul julob gúlobum gaffasuti, bare nifañe emañ Aláemit álobum ni buru ñanno ca. Maagen mamu, an o Aláemit álobume ni o ñanno ca nafañe ebaj nafa an alobe gúlobum gaffasuti, ter þiañ ñer m'baj an ájue áþajul baloberol min bunafa jangu yay þooyo. ⁶ Yo eçil me ñer, gutiom, íjoul me bi ni buru, mb'içigul ninamo elobul gúlobum gaffasuti, wa þan inafaul ? Mat'inafaul wáfowaf ínje m'bagitenutul waf wo jújue jujoh, ti firim fo Aláemit alobom, ter gaffas gace go nibaje, ter baligener bice.

⁷ Mo may ní mee ni baoger etongole ni gael ehotin. Etongole eoguti me jon ter ehotin eteguti me jon, bu bugan bugagu gujae ekan n'guffas gáfoñ gay guyabuli ? ⁸ Eno me aoga gáturupa

gaa fitih aogut go ñanno, ay ajae egoror bi eke fitih ? ⁹ Buru may manur mamu : julob me gurim go an ájuut ajoh, bu an þan áju affas wo julob me ? Julolob jisen érus yay !

¹⁰ Baje gúlobum gammeñe ni mof, ban bugan bugagu galobe go me guunorewunor. ¹¹ Yo eçil me ñer, iunut me gúlobum an, an ahumu ajaora nam n'ínje, ti may ínje iomme ajaora ni o. ¹² Buru may, nemme jimamañ nár úji waw waa Biinum Banabe, jifañ ñer eñes úji waw wáju me uramben min gáinen jangu yay þooyo gufañ n'guliñe. ¹³ Yo eçil me, an alobe gúlobum gaffasuti naate alaw Aláemit min asenol þop gáji gagu gal éþajul gúlobum gaugu. ¹⁴ Ilaw me ni gúlobum gaffasuti, maagen biinumom ubu ni galaw, bare let ni mujagom nílaume. ¹⁵ Bu ñer niñum ekan ? Pan ilaw ni biinumom, nilaw þop ni mujagom ró ; þan ífoñ ni biinumom, nífoñ þop ni mujagom ró. ¹⁶ An unamo me esal Aláemit ni gúlobum gaffasuti bare, bu ñer an áþullo babu aam to n'eutteni þan áju me ábali aah « Amen » ni galaw gagu gúiya gal esal Aláemit go nuomme ni go ? Mati hum affas wa nulobe. ¹⁷ Hani galaw gagu gúiya gal esal Aláemit gúarie bu, bare ahu galai mati gurambenol min alijen gáinen gagu gola. ¹⁸ Nifañul buru þooul elob gúlobum gaffasuti, ban may nisale Aláemit min asenom me gáji gaugu. ¹⁹ Bare, iiло me bújoñor fuomunor jangu yay bi elob, fanje ésumom min ilob gurim gono futoh bare go ésuh yay guune min iligenil to waf uce, so n'elobil gurim gono súuli guñen go an ájuut ajoh.

20 Gutiom, jambi nihi jiphinor ti uñil gatiito ; eno me ban ulobal mala ekan maarat, jíni ti uñil gatiito gaffasut me wáfowaf, bare þúrto eçila, jiphinor ti ufan. **21** Ni Bahícer babu, Ataw naage : « Pan íjoum ni bugan galobe gúlobum gaffasuti min ilob n'ésuh yauyu, n'utum waa sijaora þan ilobum me ni bugo. Bare bae hani mo, mati gumañ guuttenom. » **22** Dáuru digiten me ñer búoh elob gúlobum gaffasuti let bigitenum bi ni bugan bugagu gáinen me, bare bi ni bugagu gáinenut me. Manur mamu may elob ñanno ca gurim go Aláemit asene an, yo, let bigitenum bi ni bugan bugagu gáinenut me, bare bi ni bugagu gáinen me.

23 Eno me ñer jangu yay þooyo eomunore ban bugan bugagu þe n'gunamo elob gúlobum gaffasuti, baj me bugan gápollo babu gáinenerut gúnonul ró, leti þan guoh buru jitetey ni guhow ? **24** Bare eno me Aláemit ni buru þooul nálobume ñanno ca, mbiban ni baj an ápollo babu áinenerut ánonul ró, waf waw þe wo an ahumu ajae me eun þan ukanol min apinor joon mala buronjol, ban þan uçilol min affas búoh o atila nam. **25** Waamme ni biinumol þan úþurul ni majannoë ca ; no ñer, þan áñuþ ak'aya buulol n'ettam min amigelet Aláemit, mbiban naagul : « Maagen Aláemit umu ni buru ! »

26 Gutiom, bu ñer nuñumal me ekan ? No juomunore, an ni buru abaj me gáfoñ, áfoñ go ; an abaj me waf wo nájue aligen bugagu, aligenil wo ; an abaj me waf wo Aláemit agitenol bi ni bugan bugagu, alobil wo. An abaj me firim fal elob bugan bugagu ni gúlobum gaffasuti, alobil

fo ; eno me may an nájue ápjajul firim falobi ni gúlobum gaffasuti min bugan bugagu gúju gujoh wo fumañ me elob, ápjajulil fo. Urú þe duote dikani bi eramben jangu yay min ejow gayoñ. ²⁷ Eno me ñer ban guce ni buru gulob ni gúlobum gaffasuti, bugan gúuba ter gúfaji bare gulob, anur-anur, ban mbi baj an ápjajul ésuh yay wo gulob me. ²⁸ Bajut me an ajae ápjajul ésuh yay wo gulob me, kan ánoan ni bugo ahabo ñer elob fatiya asen ésuh yay : alob bi n'açila nevonol ni þop bi n'Aláemit. ²⁹ Eno me bugan bugom bugo Aláemit álobume ni bugo ñanno ca, mbi gúuba ter gúfaji bare gunjar firim fafu n'gulob min bugagu guþinor dó ni baloberil. ³⁰ Baj me an ace ábuli aam to o Aláemit asenulo þop firim bi elob, mbi ahu aamme n'elob aþanor. ³¹ Buru þooul jújue julob, anur-anur, gurim go Aláemit asenul, min mbi buru þooul jíligenum to waf ban ni jíbjajum to buaken. ³² Bugan bugagu bugo Aláemit álobum me ni bugo guote gújuror gáji gagu go nasenil me. ³³ Maagen mamu, Aláemit amanüt galejeh, bare til Aláemit nam ala gásunay. Mamu ní mee ni guomunor gagu þe gal ejangaraay.

³⁴ Waareaw, bugo, guote guþanor cem ni sijangu sasu : senutil min gufam ni guomunor ti gaugu. Guote gunamo gulluhor min guutten, ti gúboñ gagu gaa Móis may gulob yo me. ³⁵ Gumañ me bi eroen waf, mbi guroren wo wáinil súndo, mata jáhorut min anaare afam ni fuomunor faa jangu.

³⁶ Juoseh þiañ Firim fafu fal Aláemit ni buru

fúpummulo ? Juoseh buru bare jiyab fo ? ³⁷ An ni buru aphinor me aah o an nam o Aláemit álobume ni o, ter þop naah Biinum Banabe ubu ni o, an ahumu naate may affas búoh wo nihiculul me n'Ataw fañaol ujoumulo ; ³⁸ amanut me affas yo, yoemme ñer búoh Aláemit ajogutol an ola. ³⁹ Min íuñen elobom, niegul, gutiom, wo juot me jifañ n'jimañe, wo uomme jines min Aláemit álobum ni buru ñanno ca. Jambi may jífiren an elob gúlobum gaffasuti. ⁴⁰ Bare dó þe duote dikani ti wári me kani ban ni ganab.

15

Eiloul yay yaa Kirista n'eçet yay

¹ Gutiom, nimanje min iosenul Firim fafu Fásum me fo nivareul me, fo jiyab me ban ni jútuh fo liñ. ² Ni fiçila þan jíyabum me gaþah, eno me jujoh fo ti nivareul fo me. Jikanut mo me, gáinen gagu golul þan gúni gáinen garakel.

³ Maagen mamu, buru niligen me waf waw wafañ me n'ubaje hámma wo Aláemit agitenom me, waamme uwe : Kirista naçeçet mala utilolal ti Bahiçer babu bulob yo me, ⁴ nafovifoh baj gunah gúfaji Aláemit nailenulol n'eçet yay, ti Bahiçer babu bulob yo me, ⁵ no nailoulo me n'eçet yay, náþurul Pier* ban náþurul þop upotoraaw þooil gaamme guñen ni gúuba. ⁶ Púrto, náþurul ni manur ulagorol gafajé bugan sikeme futoh. Guce ni bugo guçele, bare gammeñe ni bugo ubugi m'buron bi jama.

* **15:5** 15.5 Ni gugerekay guoge Kefas, yoemme Pier (eval) ni guarameejay.

⁷ No þúrto me, náþurul Saak, mbiban náþurul upotoraaw þe.

⁸ No náþullo me bugaubugi þe aban, nábanum n'índe, ínje alet me wáfowaf[†]. ⁹ Maagen mamu ínje ifan me gatiti ni upotoraaw þe, itogut hani jattiito min guvogom aþotora, mata nílamelamen Jangu yay yal Aláemit. ¹⁰ Bare gáji gagu gal Aláemit guçilom me níni ti níni maa ; ban gáji gagu guçila gulet gáji garakel : nirodok til ifan bugagu upotora þe. Ban let joon ínje fumumom iroke, bare Aláemit ni gájiol açilom min íju ikan burok baubu. ¹¹ Yoemme ñer, ní ínje-o, ní bugagu upotora-ó, Firim faufe Fásüm maa wóli jivaree mee, ban fiçila buru þop jíinen mee ni fo.

Eiloul yay yololal n'eçet yay

¹² Eno me wóli jivareevare búoh Kirista naiyuloilo ni gaçet me, kan wa uçile guce ni buru n'guoh gaçet me mati guiloul n'eçet yay ? ¹³ Eno me maagen gaçet me mati guiloul n'eçet yay, kan Kirista fañaoi aiyulat ni gaçet me. ¹⁴ Ban eno me Kirista aiyulat ni gaçet me, kan gavare gagu góloli gavare gom garakel, gáinen gagu golul may gáinen gom garakel. ¹⁵ Kan me mo, kan wóli jibijebij julob mala Aláemit, mata juoseh nainnuloyilen Kirista n'eçet yay ; eno me maagen gaçet me mati guiloul n'eçet yay, kan ailenulatol n'eçet yay. ¹⁶ Ey, eno me gaçet me mati guiloul n'eçet yay, kan Kirista þop aiyulat n'eçet yay. ¹⁷ Ban eno me Kirista aiyulat n'eçet yay, gáinen gagu golul gáinen gom garakel, ban

[†] **15:8** 15.8 ínje alet me wáfowaf : ni gugerekay guoge ínje áni me ti añil ábugalii funagol m'baçigerut.

juronj dó ni util waw wolul. ¹⁸ Yoemme þop búoh gáinen me ni Kirista ban ni guçet gullilim bándor. ¹⁹ Ey, eno me gafium gagu gololal ni Kirista ni buronj baube bare guree, kan wolal ufanjal me garuneni enil bugan bugagu þe.

²⁰ Bare let mo ! Kirista naiyuloilo ni gaçet me ti maagen ! N'eilo yauyu yo açila aamme átiar ni yo nalinjene maagen mamu búoh bugan bugagu gáinen me ni o gaçet me þan may guilo n'eçet yay. ²¹ Nemme eçet yay n'an anur ejoumulo, mo may eilo yay ni gaçet me ejoumulo me þop ni an anur. ²² Ban ti bugan bugagu þe guçele me ni búkanum bal Adam, mo may þop bugan bugagu þe gajogor me ni Kirista gujae me ébbañul gúni m'buroŋ. ²³ Bare dó þe bi ejow ni ganab, ánoan funagol : Kirista aamme me átiar eilo ni gaçet me þe, mbiban, no najae me ébbañul, bugan bugagu þe bugo naçil me þan guilo. ²⁴ Púrto, Kirista þan anemen gáju gánogan, sembe sánosan, bájalo bánoban saarat, aban nábahen Jávi jaju asen Aláemit Paaya. No ñer þan ní me gabao gagu gaa mof. ²⁵ Maagen mamu Kirista naate aogen Jávi jaju bi no Aláemit Paaya ajae me ebaŋ ulatorol þe fattam uhagol. ²⁶ Alator ahu ásola ajae me enemeni o aamme eçet yay. ²⁷ Maagen mamu hiçíhiç búoh : « Aláemit nasenolsen waf waw þe aban fattam uhagol‡. » Bare ñannojanno búoh dó ni firim faufu, Aláemit fumumol ajar me waf waw þe aban fattam uhah Kirista, açila álero. ²⁸ No waf waw þoo wo ujae me ebaŋi fattam uhah

Kirista, ñer açila fanyaol aamme Añol Aláemit, þan asenoro Aláemit asenol wo me, min mbi Aláemit áni ávi ahu ala waf waw þoowo.

²⁹ Jipinor þaa maa bugan bugagu gábatiseei me bi mala gaçet me : wa uçile n'gukan mo ? Eno me maagen mamu gaçet me mati guiyul n'eçet yay, wa n'uçil ñer min bugan bugaubugi gumanj gúbatisei bi mala bugo ?
³⁰ Ban wolal fanyaolal wa uçile nuh'ukanal to súñunduolal nánoran ? ³¹ Gutiom, gunah émit þe nípimboreþimbor eçet yay. Wo nilob me maagen dom, ti may ésumayom eomme ésumay yaa maagen mala wo Ataolal Yésu Kirista aamme n'ekan ni buru. ³² Bútaj babu bo nitaj me baubu n'ésuh yay yal Efes ni bugan gánie ti súnuhurenj saa baha, nafa yay bunjallom, eno me ni biinum bal arafuhow bare nítajum bo ? Eno me maagen gaçet me mati guiyul n'eçet yay, kan utiñal ban nuremal, mata gajem þan uçelal§ ban þan tíj to. ³³ Jambi jubutoro : « Ejaor ni bugan gaarat neh'ehajekajen an aaro. » ³⁴ Jujoh uinumul jon ban ni jihat etil ! Niegul baje guce ni buru gaffasut Aláemit ; wo nilob maa uotene ukanyl n'jusu.

Enil yay evugul yay

³⁵ Bare júe baj an áinenut aroren aah : « Gaçet me bu gujae me eiyul n'eçet yay nogor ? Enil bu þan gubaj ? » ³⁶ Min aw usojet me ! Uroh me jukol n'ettam, leti þan jumundum juþut balama jiilul ? ³⁷ Ban wo nujae me eroh, let wo uomme jununuh jaju jajae me eilul, bare

rukol jaju fumum jo, ter jaa bálut, ter ƿop jaa waf uce. ³⁸ Mbiban, Aláemit ƿan asen jo enil yay yo aćila amaj me ; rukol jánojan nasen jo enil jo ébuli ni saa mamumo. ³⁹ Uwenum waw ƿe let enil yay yanur yay ubaje : arafuhow nabaje enilol, súnuhurej sasu sibaje sala so, upu waw may mo, ti ƿop suol sasu sibaj me sala so súbuli. ⁴⁰ Bátuler babu baamme n'émit bubaje ganogor bo. Babu baa n'ettam bubaje may gala bo. Gaij gagu gaa waf waw waamme n'émit let ganur ni gaa wawu waamme n'ettam. ⁴¹ Tinah talu tibaje baijer to, fieñ fafu fubaje bala fo, ti ƿop suut sasu sibaj me bala so, ban hani sićila fanjaso yánoyan baijer yo búbulibuli ni bal epayo.

⁴² Mo may ƿan ní mee no gaćet me gujae me eiyul n'ećet yay : enil efogi me n'ettam, ƿan éni enil yahajene ; no ejae me eiyul n'ećet yay, ƿan éni enil yájaerit ehajen. ⁴³ Enil yay yafogi me n'ettam esunenisuneni ; bare no ejae me eiyul n'ećet yay, ƿan éari fanj. Enil yay yafogi me n'ettam égureguret ; bare no ejae me eiyul n'ećet yay, ƿan ebaj sembe. ⁴⁴ Enil yay yafogi me n'ettam enil yom éfuh yal arafuhow ; bare no ejae me eiyul n'ećet yay, Biinum Banabe ƿan bisen yo buroj. Ey, baj me enil éfuh yal arafuhow, kan baje may enil yo Biinum Banabe bisene buroj. ⁴⁵ Maagen mamu, Bahićer babu buoge : « Arafuhow átiar, aamme Adam, nabibil áni búuwenum barondonj*. » Bare Kirista aamme Adam ahu ásola ahu, aćila nammemmenj Biinum babu basene me buron. ⁴⁶ Let an ahu

* **15:45** 15.45 Juluj Fíclum 2.7

ammenj me Biinum aam átiar, bare ahu aamme an áfuh ; púrto, ammenj me Biinum nájoul búsol. ⁴⁷ Adam ahu átiar o ni gábupa nátulumi ; áutten ahu, o, n'émit nápollo. ⁴⁸ Bugan bugagu bugaa babe ni mof gúnini ti Adam ahu átulumi me ni gábupa ; bugagu gajae me ejow bi n'émit, bugo, gúnini ti ahu ápollo me n'émit. ⁴⁹ Ey, ti nunogoral me n'ahu átulumi me ni gábupa, mo may þan unogoral me n'ahu ápollo me n'émit.

⁵⁰ Gutiom, wo nimañ me elob uwe : enil yauye yal arafuhow mat'éju enogen ni Jávi jaju jal Aláemit. Ey, waf wajae ebil uhajen mat'úju unogen tiñ taa waf wahajenérit.

⁵¹ Ban ilobul waf uce waffasuti : let wolal poolal ujaale eçet, bare wolal poolal sinilolal sijae ébaho síni sice. ⁵² Dáuru þe þan baj ñanur, jas ti an amoe, no gáturuþa gagu gujae me eoh bi egiten búoh gabao mof mamu guçige. Maagen mamu, no gáturuþa gaugu gujae me eoh, bugan bugagu gaçet me þan guyul ni guyagil min gúni bugan bugo mati gubbander guçet. No ñer, wolal jajae me éni m'buroñ sinilolal þan may sibaho síni sinil sice. ⁵³ Waf waw wahajene me uote uopo gáni gagu gaa wawu wahajenérit me ; waf waw waçele me uote uopo gáni gagu gaa wawu waçelérit me. ⁵⁴ No waf waw wahajene me ujae me eopo gáni gagu gaa wawu wahajenérit me, no waf waw waçele me ujae me eopo gaa wawu waçelérit me, no ñer firim fafu faa Bahiçer babu fujae me ekano, faah me : « Eben yay émere eçet yay eban[†] ! »

† 15:54 15.54 Juluj Esai 25.8

55 « Eêt, ebeñ yay yíya uyelo ?
Sembei sal emuh bugan uselo‡ ? »

56 Eêt ni gatil néh'ebajum me sembe sasu sal emuh, ban gatil, go, ni góboñ gagu nihi gúbajum me sembe sasu sala go. 57 Bare usalal Aláemit ájoum me n'Ataolal Yésu Kirista min akanolal nutebal ebeñ yay !

58 Yo eçil me ñer, gutiom bugo níbboli me nár, jíni bugan gaiye ban ni gútuh linj ni gáinenil. Jíni bugan gásuþe ni burok babu bi mala Ataw, mata jiffase búoh buyoh babu bo juyoge mee ni burok babu bi mala gajow Ataw let bamotoñ.

16

*Síralam sasu saomeni me bi mala jangu yay
yaa Yérusalem*

1 Maer ñer ulobal mala síralam sasu saat me suomeni bi n'ejangaraay bugaa Yérusalem : buru may jinaben ni gurim gagu go nilob me sijangu sasu saamme ni mof mamu maa Galasi.

2 Fíiyay fánofan, ánoan ni buru naate alalen súndool jatiito ni wo nabaj me, re ni min áju me. Mamu, mati nagi no ínje ijae me eçigul min waf wauwu uomeni. 3 No nijae me eçigul, þan iboñ ni siletar dó bugan bugagu bugo buru jijae me eçob gújaenum bateh babu bolul bi Yérusalem.

4 Roren me min ínje fañaom ijaor ni bugo bi bo, þan jijaor.

Bújaor babu baa Pool

5 Pan imundum ípurumul Masedonia balama íjoul bi ni buru, mata niête íjoumul bo. 6 Nimanje

‡ 15:55 15.55 Juluj Osé 13.14

irobo gunah ni buru, ter til mbi ikan to gueñ iki ñutot ñaňu ñibao ; no ñer þan júju me, ínje bamanjer ekay, jirambenom min ífa ró ni bújaorom, bi bo nimañe ejow. ⁷ Maagen mamu, ñaňe imajut íkiil injaloul ni majase min ígat ; nimañe irobo to þan maa ni buru, eno me Ataw namañe. ⁸ Bare þan ban inamo maa n'ésuh yay yal Efes iki funah gaggan gagu gaa Pantokot fiçigul. ⁹ Pégulompegul babe bulago bal ekan burok bámah, hani bae min ulatorom gummenj me babe fañ !

¹⁰ Tímonte açigul me, n'jiañol wári jambi abaj gáholi gánogan. Juosen búoh umu ni burok bi mala Ataw ti ínje. ¹¹ Jambi an ni buru açotihenol, bare til mbi jirambenol min áju ábbaňul ni gásumay ákail atogom, mata ínje umu n'enagol, o ni gutiolal bugo najaе me éjaorul ni bugo.

¹² Mala atiolal Apolos, ñammeñe nisenolsen buaken babu bal éjaorul ni gutiolal bugagu bi ni buru, bare amajut þan akan yo maer. No najaе me éjuror ájoul, þan ájoul.

Batar ni basaf súsola

¹³ Júludo, jútuh liñ ni gáinen gagu golul, jiaken, jíni bugan gabaje sembe ! ¹⁴ Wáfowaf wo jikane, jikan wo ni gábboli ró.

¹⁵ Jiffase Estefanas bi ni bugaa yañol ró. Jiffase may búoh ni mof mamu þe maa Akaya bo juomme, bugo gumundum me gúinen ni Yésu Kirista, ban nihi gurambendamben ejangaraay. Gutiom, ínje umu n'elaul iegul : ¹⁶ jihat bugan ti bugaubugi min gúçibbenul, bugo ni þop bugagu

þe garoke me súþ manur ni bugo. ¹⁷ Ejóul yay yal Estefanas, Fortunatus ni Akayikus ésumomsum nár ; no nijugil me, níni me ti nih'ijuh me buru jalet to me. ¹⁸ Gukakan biinumom m'bifilo ti gukan mo me wolul. Bugan ti bugaubugi juote juruhenil !

¹⁹ Bugaa sijangu sasu saamme ni mof mamu maa Asi gusafulul. Akilas bugo ni Pirisila, ni þop ejangaraay gaomunore me yanjl, gusafulul nár ni gajow gal Ataw. ²⁰ Gutiolal þe gaamme babe gusafulul may. Jisafor búsafor baa batiaj.

²¹ Injé Pool fumumom ítuge ni gañenom min ihiçul gurim gauge gúsola gauge : ínje umu n'esaful. ²² An amanjut me Ataw, an ahumu mbi gatab gúni ni o ! Maranata - Ataw, újoul cab ! ²³ Mbi Ataolal Yésu ásonienul buru þooul ! ²⁴ Níbboliulboli buru þooul ni gajow gaa Yésu Kirista.

**Firim fafu fal Aláemit
Bandial: Firim fafu fal Aláemit Bible**

copyright © 2015 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bandial

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

2256a388-b3d0-5a86-9a2f-8ea0a837d026